

STANOVISKA

VÝBOR REGIONŮ

99. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 31. LEDNA A 1. ÚNORA 2013

Stanovisko Výboru regionů Evropský výzkumný prostor

(2013/C 62/04)

VÝBOR REGIONŮ

- vítá iniciativu Komise, jež je reakcí na žádost Rady a jejímž cílem je vytvořit rámec, který umožní zvýšit úsilí směřující k dokončení Evropského výzkumného prostoru (EVP) do roku 2014;
- sdílí názor, že měnou nové ekonomiky jsou znalosti. Souhlasí tudíž s tím, že výzkumná a inovační kapacita na špičkové světové úrovni opírající se o silnou veřejnou vědeckou základnu je zásadní pro to, aby se dosáhlo trvalého hospodářského oživení a aby si Evropa zajistila své postavení na světové scéně;
- zdůrazňuje, že dokončení EVP je nezbytné k tomu, aby se překonala roztržitost evropského výzkumu spolu s vnitrostátními a institucionálními překážkami. Tato roztržitost Evropě nepochybně brání naplnit vlastní výzkumný a inovační potenciál, za což Evropané platí vysokou cenu, ať už v roli daňových poplatníků, spotřebitelů či občanů. V tomto ohledu je nyní třeba intenzivněji a cíleně jednat;
- vyzývá Komisi, aby vypracováním účinných nástrojů a pobídek podpořila meziregionální spolupráci v rámci programu Horizont 2020. Místní a regionální orgány by v této souvislosti mohly sehrát podpůrnou a koordinační úlohu při propagování výzkumu a využívání výsledných poznatků a inovací (vytvářením sítí v oblasti výzkumu a inovací, poskytováním technické a správní podpory a pobízením soukromého sektoru k investicím).

Zpravodaj	pan Grigorios ZAFEIROPOULOS (EL/ELS), člen rady regionu Attika
Odkaz	sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Posílené partnerství Evropského výzkumného prostoru pro excelenci a růst COM(2012) 392 final

Stanovisko Výboru regionů – Evropský výzkumný prostor

I. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

VÝBOR REGIONŮ

A. Hlavní připomínky

1. vítá iniciativu Komise, jež je reakcí na žádost Rady a jejímž cílem je vytvořit rámec, který umožní zvýšit úsilí směřující k dokončení Evropského výzkumného prostoru (EVP) do roku 2014;
2. ztotožňuje se s naléhavou výzvou k dokončení EVP do roku 2014, která je obsažena v závěrech Evropské rady z února 2011 a z března 2012;
3. je si vědom toho, že právní předpisy pro uskutečnění EVP mohou být považovány za užitečné v dílčích oblastech (např. koordinace vnitrostátních politik a politiky Unie v souladu s článkem 181 SFEU, podpora opatření k šíření výsledků činností v oblasti výzkumu podle článku 180 ve spojení s čl. 182 odst. 5 SFEU);
4. domnívá se, že za stávající hospodářské krize má dokončení EVP se zaměřením na výzkum a z něj vycházející inovace rozhodující význam pro podporu hospodářského růstu, zaměstnanosti, vědecké excelence a soudržnosti mezi jednotlivými regiony a zeměmi;
5. sdílí názor, že měnou nové ekonomiky jsou znalosti. Souhlasí tudíž s tím, že výzkumná a inovační kapacita na špičkové světové úrovni opírající se o silnou veřejnou vědeckou základnu je zásadní pro to, aby se dosáhlo trvalého hospodářského oživení a aby si Evropa zajistila své postavení na světové scéně;
6. zdůrazňuje, že jak provádění programu Horizont 2020, tak provádění EVP musí mít silnější zaměření a dopad na každodenní praxi ⁽¹⁾, tzn. že se musí angažovat místní a regionální úroveň a musí být plně zapojena do uskutečňování cílů strategie Evropa 2020;
7. poukazuje na to, že EVP nám usnadní život tím, že se Evropa stane místem, kde vědecký výzkum, technologický vývoj a inovace vzkvétají a přispívají k řešení hlavních problémů dnešní doby. Na podporu zhodnocení znalostí by měla být posílena spolupráce mezi vědeckou obcí, podniky a veřejnou správou;
8. souhlasí s tím, že je nutné využít potenciál všech regionů pro excelenci a že je zapotřebí nových přístupů s cílem pomoci regionům a členským státům, které vykazují horší výsledky, aby dosáhly excelence a inteligentní regionální specializace;
9. zdůrazňuje, že dokončení EVP je nezbytné k tomu, aby se překonala roztržičnost evropského výzkumu spolu s vnitrostátními a institucionálními překážkami. Tato roztržičnost Evropě nepochybně brání naplnit vlastní výzkumný a inovační potenciál, za což Evropané platí vysokou cenu, ať už v roli daňových poplatníků, spotřebitelů či občanů. V tomto ohledu je nyní třeba intenzivněji a cíleně jednat;
10. souhlasí s tím, že cílem opatření by mělo být posílení konkurence mezi výzkumnými pracovníky a organizacemi a využití přeshraničních synergií mezi vnitrostátními a regionálními výzkumnými systémy, což by usnadnilo kariérní postup a mobilitu výzkumných pracovníků a volný pohyb poznatků;
11. je pevně přesvědčen o tom, že jedním z hlavních cílů EVP by mělo být omezit odliv mozků, zejména z regionů, které ve výzkumu zaostávají, jakož i snížit velké regionální rozdíly ve výkonnosti výzkumu a inovací, a dosáhnout tak v celé Unii excelence, která zohledňuje inovační potenciál. V této souvislosti je důležité vzájemně propojit evropskou agendu v oblasti výzkumu a inovací a celostátní a regionální inovační strategie;
12. vítá cíl Evropské rady zlepšit podmínky pro výzkum a vývoj a zvýšit souhrn veřejných a soukromých investic do výzkumu a vývoje až na 3 % HDP EU. I přesto je nutno konstatovat, že Evropa při uvádění špičkových znalostí na trh ještě stále zaostává za ostatními částmi světa. Je proto třeba neustále zdůrazňovat roli malých a středních podniků coby hnací síly inovací;
13. domnívá se, že nástroje soudržnosti by mohly posílit rozvoj excelence a budování kapacity podporou politiky v oblasti výzkumu a inovací na regionální úrovni. Připraví se tak cesta ke špičkovému výzkumu a tyto regiony se budou moci plně podílet na EVP a využívat financování z fondů společného strategického rámce;

⁽¹⁾ CdR 402/2011 fin.

14. vyzývá Komisi k tomu, aby ve spolupráci s Radou a Evropským parlamentem zajistila účinné a efektivní provádění programu Horizont 2020 tím, že stanoví pravidla a postupy, které budou co nejjednodušší pro příjemce;

15. uznává, že priority EVP stanovené ve sdělení jsou jasně definovány a v případě jejich naprostého splnění by se do roku 2014 zlepšila výkonnost a účinnost evropského výzkumu. Je však zapotřebí, aby se členské státy, zúčastněné strany v oblasti výzkumu a jejich evropské organizace, jakož i Komise plně a aktivně zapojily do posíleného partnerství s cílem zajistit, že dokončení EVP dá vyniknout evropské excelenci díky podpoře účinnosti, kvality a nových příležitostí podle potřeb Unie;

16. žádá Komisi, aby zajistila součinnost a doplňkovost mezi programem Horizont 2020 a strukturálními fondy a vytvořila předpoklady k dosažení excelence pro ty členské státy a regiony, které vykazují horší výsledky a jsou hospodářsky a sociálně zranitelnější, a to na základě jejich silných stránek a s cílem podstatně zvýšit jejich výzkumnou a inovační kapacitu a zmenšit v Evropě rozdíly v oblasti inovací;

17. vyzývá Komisi, aby vypracováním účinných nástrojů a pobídek podpořila meziregionální spolupráci v rámci programu Horizont 2020. Místní a regionální orgány by v této souvislosti mohly sehrát podpůrnou a koordinační úlohu při propagování výzkumu a využívání výsledných poznatků a inovací (vytvářením sítí v oblasti výzkumu a inovací, poskytováním technické a správní podpory a pobízením soukromého sektoru k investicím);

18. zdůrazňuje, že samotné regiony by měly zvýšit svou připravenost využívat výsledky výzkumu. Rozvinuté kompetence, postupy a nástroje by měly poté být použity tak, aby znásobily výsledky výzkumu a ty měly celoevropské využití. Toho lze dosáhnout pouze intenzivnější součinností ve využívání všech evropských nástrojů financování, jako je program Horizont 2020, politiky soudržnosti a také vnitrostátních, regionálních a místních zdrojů⁽²⁾. Společné využívání prostředků však nestačí, mimo něj jsou zapotřebí změny v operační kultuře a správních postupech;

19. vybízí místní a regionální orgány k posílení spolupráce mezi evropskými či regionálními a celostátními organizacemi na podporu výzkumu a inovací, ke zlepšením, jež napomohou provázání politik, účinnosti a efektivitě řízení či harmonizaci postupů posílením společných systémů řízení, které usnadní přístup občanů k politikám a zvýší jejich socioekonomický dopad;

20. domnívá se, že místní a regionální orgány mohou a měly by hrát významnou úlohu při vývoji inovačních produktů

a služeb, a to díky podpoře partnerství veřejného a soukromého sektoru. Výsledkem by mělo být více pracovních míst a růst na místní a regionální úrovni a současně to zvýší operační kapacitu a efektivitu veřejného a soukromého sektoru;

21. vítá iniciativy GŘ pro výzkum a inovace a GŘ pro regionální politiku, jež usnadňují vytváření regionálních sítí v oblasti výzkumu a inovací, s čímž by mohly pomoci vysoké školy, instituce, veřejné orgány a soukromý sektor;

22. konstatuje, že Komise a členské státy od roku 2000 společně pokročily na cestě k EVP, poukazuje však na to, že se tento pokrok v dílčích oblastech EVP a jednotlivých členských státech různí;

23. vybízí k tomu, aby byly tam, kde je to vhodné, v rámci EVP zapojeny regionální organizace a organizace zúčastněných stran v oblasti výzkumu;

24. poukazuje na významnou úlohu veřejného sektoru obecně a zvláště na úlohu místních a regionálních orgánů při navazování kontaktů mezi podniky, vysokými školami / výzkumnými institucemi a veřejnými orgány (prostřednictvím přístupu trojitě šroubovice) za účelem vytvoření a zavedení EVP do praxe, a podotýká, že sdělení Komise nevěnuje úloze veřejného sektoru dostatečnou pozornost;

25. vyzývá Komisi, členské státy a zúčastněné strany v oblasti výzkumu, aby definovaly a vytvořily vhodné podmínky pro zlepšení účinnosti evropských výzkumných systémů, k čemuž je nutné se zabývat klíčovými otázkami, jako je nadnárodní spolupráce a konkurence, trh práce pro výzkumné pracovníky, rovnost žen a mužů a předávání vědeckých poznatků. Podmínky, jež stanovila Komise, se pro dosažení těchto cílů zdají být postačující;

B. Účinnější vnitrostátní výzkumné systémy

26. připouští, že nedostatečná konkurence ve vnitrostátních výzkumných systémech nevytváří náležitě podmínky pro zvýšení vědecké kvality. Omezená konkurence mezi výzkumnými institucemi a vysokými školami v tomto ohledu vede k nedostatečné specializaci;

27. domnívá se, že zlepšení výkonnosti evropského základního výzkumu motivovaného zvědavostí má podstatný význam pro inovace a průlomové objevy, jichž je zapotřebí k řešení zásadních výzev. Evropa musí učinit přesně zacílené a strategické investice do základního výzkumu, přičemž hlavním kritériem rozhodování musí být vědecká excelence, což vytvoří předpoklady pro budování a trvalý rozvoj místních a regionálních dovedností a znalostního potenciálu;

⁽²⁾ CdR 402/2011 fin.

28. souhlasí s tím, že by členské státy a regiony měly podporovat konkurenční financování na základě výzev k předkládání návrhů a institucionálního vzájemného hodnocení jakožto jeden z hlavních způsobů přidělování vnitrostátních a regionálních prostředků na výzkum a inovace. V některých případech se při přidělování prostředků na výzkum, vývoj a inovace regionálním subjektům vzájemné hodnocení nejeví jako nezbytné;

29. vítá cíl vytyčený v zelené knize (již Komise zveřejnila v roce 2011), tj. nalézt přiměřenou rovnováhu mezi institucionálním a konkurenčním financováním. Jak se již dříve vyjádřil, žádá, aby se o této otázce i nadále diskutovalo. Pro dynamiku systému a životaschopnost jednotlivých výzkumných institucí je velmi důležité, jak bude této rovnováhy dosaženo;

30. domnívá se, že zvýšení podílu základního financování a inteligentní specializace umožní, aby na financování dosáhla také malá, životaschopná výzkumná společenství. Vedle velkých útvarů a hlavních technologických programů řízených na základě přístupu shora dolů, které poskytují kritickou masu, mohou malá výuková a výzkumná společenství zaměřená na jeden obor významně přispívat ke konkurenceschopnosti a inovacím, pokud účinně spolupracují a sdružují se do sítí v rámci univerzit a multidisciplinárního řetězce univerzit a výzkumných útvarů ve svých domovských městech i na mezinárodní úrovni;

31. domnívá se, že je třeba posílit základní financování výzkumných institucí. Výbor proto vybízí Komisi a členské státy, aby vzaly tento parametr na vědomí a vypracovaly model financování výzkumné infrastruktury, jež by rovněž zohlednil doplňkovost s prostředky ze strukturálních fondů. Pro výzkumná společenství znamená zvýšené základní financování možnost zahájit výzkumné projekty založené na přístupu zdola nahoru vycházející z jejich vlastních strategických potřeb a zároveň dynamickým způsobem spolupracovat s regionem a městem, v němž působí;

32. zdůrazňuje, že při přidělování prostředků na vědeckou a inovační činnost by měla být hlavním výběrovým kritériem vědecká excelence a měly by být využívány hlavní zásady mezinárodního vzájemného hodnocení;

33. je si vědom toho, že nelze jednoduše okopírovat výzkumné a inovační modely, jež se osvědčily v určitém regionu, a převést je do jiných regionů. Nicméně při náležitém zohlednění příslušných strukturálních, společenských a kulturních podmínek mohou tyto modely sloužit jako příklad pro rozvoj odpovídajících modelů v jiných regionech, včetně těch, jež vykazují horší výsledky;

34. znovu se vyslovuje pro koordinaci regionálních, vnitrostátních a unijních výzkumných programů a priorit, vyzdvihuje

odpovědnost členských států a místních a regionálních orgánů za výzkum a inovace a i nadále odmítá centralizované výzkumné plány a priority na evropské úrovni;

35. vyzývá Komisi, aby podporovala vzájemné učení a výměnu osvědčených postupů a zkušeností mezi členskými státy a organizacemi zúčastněných stran, pokud jde o odstraňování vnitrostátních právních a jiných překážek EVP u priorit uvedených v tomto sdělení. Taktéž by bylo vhodné dát podnět k vypracování společných pokynů pro vědeckou politiku v celé EU, aby se podpořily a usnadnily společné kroky;

36. žádá Komisi, aby v souladu s cíli politiky soudržnosti podporovala členské státy a regiony při využívání strukturálních fondů k rozvoji výzkumné kapacity a také při vypracovávání inovačních strategií uzpůsobených daným podmínkám, vycházejících z regionálních kompetencí a strategií inteligentní specializace, včetně podpory společných výzkumných programů;

37. v tomto ohledu uznává, že je důležité identifikovat nejslibnější obory s komparativní výhodou jako základ pro definování strategií inteligentní regionální specializace⁽³⁾. EU by měla regiony vést k tomu, aby se stávaly inovativními průkopníky v oborech, které si samy zvolí, a aby navazovaly kontakty a spolupráci s dalšími regiony. Výbor regionů poukazuje na všechny pokusy využít inteligentní specializaci k upřednostnění regionů či místních orgánů, které v této oblasti již zaujímají vedoucí postavení, a současně ponechat ostatní regiony bez podpory nebo jim poskytnout nedostatečnou podporu. Z tohoto důvodu je potřebná evropská mapa regionů znázorňující jejich úroveň inovací a obor specializace. Tato mapa by se pak dala využít k povzbuzení spolupráce mezi regiony a k vytvoření specifických nástrojů podpory pro zaostávající regiony prostřednictvím fondů ad hoc, které by jim umožnily dohnat náskok inovačně nejrozvinutějších regionů;

38. souhlasí s tím, že je zapotřebí přesnějšího systému ukazatelů a cílů, jež by vedle procentuální výše podnikových investic do výzkumu a vývoje měřil také aspekty související se zvyšováním konkurenceschopnosti a produktivity, tzn. komplexního systému, který by zjišťoval účinnost výzkumných a vývojových systémů a produktivitu inovací⁽⁴⁾;

C. Optimální nadnárodní spolupráce a konkurence

39. zdůrazňuje, že EU musí neodkladně a soudržně jednat, aby dosáhla úrovně úsilí a dopadu, jež jsou třeba k řešení zásadních výzev s omezenými veřejnými prostředky, které má výzkum k dispozici;

⁽³⁾ CdR 373/2010 fin.

⁽⁴⁾ CdR 374/2010 fin.

40. opakuje své přesvědčení, že lepší koordinace a spolupráce mezi členskými státy a mezi regiony a také mezi nimi navzájem může EVP přinést synergie, a tím i přidanou hodnotu. Evropská seskupení pro územní spolupráci (ESÚS) jsou cenným nástrojem pro úspěšné zavádění územní spolupráce, a to i v oblasti výzkumu a inovací. Posílí to konkurenceschopnost Evropy na celosvětovém trhu se znalostmi;

41. zdůrazňuje, že pozornost věnovaná získávání, šíření a využívání poznatků by měla být účinně směřována tím, že se bude přihlížet ke strategickým zájmům veřejných a soukromých zúčastněných stran a že budou zapojovány do přípravy strategických programů. K tomu je nezbytná podpora mezinárodních sítí, díky nimž budou moci spolupracovat nejlepší výzkumní pracovníci na řešení zásadních výzev;

42. zdůrazňuje potřebu lepší koordinace a součinnosti místních, regionálních, vnitrostátních a evropských přeshraničních strategií výzkumu a inovací, přičemž je třeba zohledňovat příslušné specifické podmínky a rozšiřovat možnosti jejich vzájemného doplňování a spolupráce;

43. opakuje své přesvědčení, že je nutná větší koordinace mezi výzkumem a průmyslem, a to za účelem posílení inteligentní specializace regionů na klíčové technologie (jako jsou nanotechnologie, mikro- a nanoelektronika, průmyslové biotechnologie, fotonika, vyspělé materiály a vyspělé výrobní technologie), stimulace vytváření nadnárodních sítí a upevnění spolupráce na regionální, vnitrostátní a evropské úrovni ⁽⁵⁾, což by rovněž usnadnilo vytváření stálých a vysoce kvalifikovaných pracovních míst;

44. souhlasí s tím, že by členské státy a regiony měly podporovat a provádět společné výzkumné plány zaměřené na zásadní výzvy, sdílet informace a osvědčené postupy v dohodnutých prioritních oblastech a zajistit, aby v těchto oblastech byly přiděleny a strategicky sladěny odpovídající vnitrostátní a regionální finanční prostředky;

45. domnívá se, že je třeba odstranit právní a administrativní překážky bránící přeshraniční interoperabilitě vnitrostátních a mezinárodních programů, aby tak bylo možné společné financování výzkumných projektů a infrastruktur na vnitrostátní, regionální či mezinárodní úrovni;

46. vyzývá Komisi, aby účinně a efektivně podporovala členské státy, regiony a organizace financující výzkum při provádění společného mezinárodního vzájemného hodnocení a při stanovení společných norem financování;

47. zdůrazňuje, že špičkový výzkum závisí na zařízeních a výzkumných infrastrukturách na světové úrovni, včetně elektronických infrastruktur. Tyto výzkumné infrastruktury jsou pro

Evropu nesmírně důležité, neboť mohou přilákat talenty a podnítit inovace a obchodní příležitosti a současně přispět k tvorbě pracovních míst;

48. je si vědom klíčové úlohy výzkumných infrastruktur v inovačních systémech založených na znalostech a vítá v této souvislosti nové pojetí nástrojů regionálního partnerství a partnerství mezi výzkumnými infrastrukturami a uznává, že mají potenciál přispět k vyváženějšímu rozvoji evropského výzkumného prostoru tím, že zapojí menší nebo méně zkušené země a regiony do konkurenceschopného výzkumu a inovací ⁽⁶⁾;

49. domnívá se, že je nutné přijmout účinná opatření, která nasměrují program Horizont 2020 k reformám, jež Evropa potřebuje. Klíčový význam zde má priorita společenské výzvy, v níž by měl být hlavní důraz kladen na kombinování nejlepších evropských poznatků v projektech velkého rozsahu založených na společné tvorbě, jež Evropě umožní provést velké systémové změny v obnově struktury, přesahující tradiční hranice. Výzkum orientovaný na jednu disciplínu není postačující pro vytvoření poznatků k řešení velkých společenských výzev. Hlavní zájem by se měl přesunout do multidisciplinárních činností VaVaI, které přinášejí koncepce a složky potřebné pro tyto systémové změny v obnově struktury. Těžiskem výzkumu jsou pokusy a pilotní aktivity. Pěkným příkladem je rozsáhlé pole působnosti iniciativy inteligentní města. Zásadní součástí této činnosti je přenositelnost výsledků do jiných podmínek po celé Evropě ⁽⁷⁾;

50. podporuje závazek v rámci Unie inovací, že členské státy spolu s Komisí do roku 2015 dokončí nebo zahájí výstavbu 60 % prioritních evropských infrastruktur tak, jak byly popsány v plánu činnosti Evropského strategického fóra pro výzkumné infrastruktury (ESFRI);

51. doporučuje, aby členské státy zabezpečily finanční závazky týkající se výstavby a provozu výzkumných infrastruktur ESFRI a podporovaly rozvoj nástrojů regionálního partnerství, zejména v rámci vypracovávání vnitrostátních plánů postupu a operačních programů na příští programové období;

52. vyzývá Komisi, aby prostřednictvím programu Horizont 2020 účinně podporovala přístup k výzkumným infrastrukturám, jakož i probíhající celkovou integraci výzkumných infrastruktur v celoevropském zájmu, a to nejen těch se statutem konsorcia evropské výzkumné infrastruktury (ERIC);

53. navrhuje, aby Komise případně přispívala na provozní náklady výzkumných infrastruktur ze zdrojů financování, např. ze strukturálních fondů;

⁽⁵⁾ CdR 374/2010 fin.

⁽⁶⁾ CdR 373/2010 fin.

⁽⁷⁾ CdR 402/2011 fin.

54. vyzývá vnitrostátní a regionální orgány, aby propojovaly plán pro výzkumné infrastruktury s plánem postupu ESFRI a se strategiemi pro inteligentní specializaci v rámci výzkumných a inovačních programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, a tak posílily schopnost znevýhodněných regionů poskytovat zázemí výzkumným infrastrukturám v celoevropském a mezinárodním zájmu a podílet se na nich;

55. domnívá se, že by Komise měla spolupracovat s ESFRI za účelem stanovení priorit pro provádění plánu postupu a poskytnutí rad a pokynů členským státům ohledně překonávání právních, finančních či technických překážek při jeho provádění;

D. Otevřený trh práce pro výzkumné pracovníky

56. uznává, že překážky mezi jednotlivými vnitrostátními trhy práce pro výzkumné pracovníky jsou převážně způsobeny různými přístupy k přijímání nových pracovníků, institucionální autonomií, rozdílnými přístupy k sestavování strategií v oblasti lidských zdrojů a k podpoře mobility výzkumných pracovníků a neatraktivními pracovními podmínkami pro mladé výzkumné pracovníky a pro výzkumné pracovníky ze třetích zemí;

57. připomíná, že v souvislosti se současnou hospodářskou krizí⁽⁸⁾ již ztratily práci tisíce zaměstnanců v členských státech EU, dokonce i vysoce kvalifikovaní výzkumní pracovníci především z výzkumných a vývojových oddělení průmyslových podniků. Zrod nových trhů a přemísťování podniků do zemí s levnější výrobou tento problém ještě vyostří. Je naprosto nezbytné zvýšit dovednosti u všech profesí a sladit je s potřebami trhu práce⁽⁹⁾;

58. má za to, že je zásadní odstranit právní a jiné překážky bránící uplatňování otevřeného a transparentního přijímání výzkumných pracovníků založeného na zásluhách a přeshraničnímu přístupu k vnitrostátním grantům a jejich přenositelnosti;

59. souhlasí s tím, že by výzkumné organizace měly uveřejňovat všechna volná místa s využitím společných profilů stanovených v evropském rámci pro profesní dráhu výzkumných pracovníků, obsazovat poté volná místa ve výzkumu v souladu s otevřenými a transparentními postupy, které by se vztahovaly i na uchazeče ze třetích zemí. Volná místa by měly uveřejňovat také na portálu EURAXESS (<http://ec.europa.eu/euraxess/index.cfm/jobs/index>);

60. zdůrazňuje, že by měl být kladen zvláštní důraz na mobilitu výzkumných pracovníků v Evropě, a vyzývá k provedení konkrétních opatření zaměřených na odstranění překážek bránících mobilitě (např. přenositelnost důchodových nároků, záruka sociální ochrany, vzájemné uznávání odborných kvalifikací a opatření ke sladění rodinného a pracovního života), jež usnadní mobilitu evropských výzkumných pracovníků a zvýší atraktivitu kariéry ve výzkumu v EU;

61. vítá iniciativy Komise zaměřené na odstranění překážek v oblasti sociálního zabezpečení pro výzkumné pracovníky v EU a další usnadnění vstupu výzkumných pracovníků ze třetích zemí;

62. opakuje, že je třeba získat vynikající výzkumné pracovníky ze zemí mimo Evropu, a proto vyzdvihuje význam evropských programů mobility, jako je program Marie Curie, a podpůrných opatření, která byla či budou v některých regionech přijata s cílem přilákat výzkumné a vědecké pracovníky zpět;

63. vybízí místní a regionální orgány k přijetí takových opatření, která mohou přispět ke zlepšení mobility ve všech oblastech, především mezi akademickým prostředím a průmyslem. Úzká spolupráce mezi vysokými školami, podniky a výzkumnými organizacemi v celé Evropě, do které budou ve formě modelu trojitě šroubovice zapojeny klíčové politické subjekty a místní, regionální a celostátní správní orgány, je velice důležitá;

64. zdůrazňuje, že je třeba vést mladé lidi ke kariéře v oblasti výzkumu a inovací a podporovat mladé podnikatele, kteří se podílejí na výzkumných, vývojových a inovačních činnostech a uplatňují jejich výsledky ve svých místních či regionálních společnostech;

65. zdůrazňuje, že je naléhavě nutné odborně připravit a vyškolit pracovníky a vytvořit vhodné a atraktivní podmínky pro práci ve znalostním průmyslu, s cílem řešit problémy se zaplňováním pracovních míst v oblastech se strategickým významem pro budoucnost – vědě a výzkumu, v inženýrských oborech, zdravotnictví a v matematických oborech⁽¹⁰⁾. Je také třeba neustále aktualizovat schopnosti, dovednosti a znalosti pracovníků a zaměřit se při tom na požadavky nových odvětví a technologií, a to nejen ve prospěch průmyslu, ale také proto, aby se pracovníci přicházející o pracovní místa mohli rychle přizpůsobit novým odvětvím a technologiím;

66. zdůrazňuje současně, že kromě podpory vynikající úrovně a špičkových výkonů je nutno zajistit dobré vzdělání a odbornou přípravu pro občany ve všech regionech, jako základ pro individuální a společenský blahobyt a inovační schopnost regionů⁽¹¹⁾;

67. doporučuje, aby Komise vytvořila internetový portál pro výměnu příkladů osvědčených postupů na místní a regionální úrovni, pokud jde o profesní začlenění mladých lidí⁽¹²⁾, a to i v oblasti výzkumu a inovací;

E. Rovnost žen a mužů a zohlednění této zásady v oblasti výzkumu

68. připouští, že v oblasti rovnosti žen a mužů byl zatím učiněn jen omezený pokrok, a podotýká, že pouze několik členských států a výzkumných organizací zavedlo opatření zaměřená na využití nadání vědeckých pracovníků a zohlednění aspektu rovnosti žen a mužů ve výzkumu. Zdá se, že tento aspekt je při koncipování, hodnocení a provádění výzkumu i nadále zohledňován jen v omezené míře;

⁽⁸⁾ CdR 85/2009 fin a CdR 373/2010 fin.

⁽⁹⁾ CdR 85/2009 fin a CdR 373/2010 fin.

⁽¹⁰⁾ CdR 374/2010 fin.

⁽¹¹⁾ CdR 83/2007 fin.

⁽¹²⁾ CdR 292/2010 fin.

69. zdůrazňuje, že je třeba odstranit překážky bránící přijímání, udržení a kariérnímu postupu výzkumných pracovníků, řešit nerovnováhu mezi muži a ženami a podporovat dimenzi rovnosti žen a mužů v rámci výzkumných programů;

70. souhlasí s tím, že dimenze rovnosti žen a mužů by měla být začleněna do všech programů a projektů Horizont 2020 od jejich počátku;

71. vítá, že Komise v roce 2013 hodlá předložit doporučení členským státům obsahující společné pokyny o institucionálních změnách na podporu rovnosti žen a mužů na vysokých školách a ve výzkumných institucích;

72. navrhuje Komisi, aby zřídila výbor zástupců z celého spektra oblastí, který by monitoroval zastoupení žen ve výzkumu v rámci EVP a programu Horizont 2020 a k této problematice poskytoval svá doporučení;

F. Optimální pohyb vědeckých poznatků, přístup k nim a jejich předávání

73. poukazuje na to, že členské státy nepokračují stejným tempem v podpoře opatření k zajištění otevřeného přístupu, která by mohla napomoci ke snížení informační asymetrie. Kromě toho ještě stále uspokojivým způsobem neprobíhá předávání poznatků mezi veřejnými výzkumnými institucemi a soukromým sektorem, což má dopad na vědeckou kvalitu a na hospodářské výsledky vyplývající z výzkumu a vývoje;

74. zdůrazňuje, že přístup k poznatkům a předávání poznatků v rámci výzkumných institucí, vysokých škol a podniků a mezi nimi hraje ústřední úlohu v oblasti základního výzkumu a inovací a že by se jim mělo dostat důrazné podpory;

75. zdůrazňuje, že zásada otevřeného přístupu k výsledkům a údajům v rámci výzkumu financovaného z veřejných prostředků je základním stavebním kamenem EVP a má zajistit, že budou výzkumní pracovníci moci stavět na dostupných poznatcích a hodnotit nové objevy a že se předejde duplikaci výzkumné činnosti;

76. zdůrazňuje, že je důležité koordinovat a harmonizovat opatření týkající se přístupu k vědeckým informacím a jejich uchování a současně zajistit, aby veřejný výzkum podporoval předávání znalostí mezi veřejným a soukromým sektorem prostřednictvím vnitrostátních strategií;

77. zdůrazňuje, že je zapotřebí optimální součinnosti, propojení a strategických partnerství mezi akademickou sférou a průmyslem a že je nutné vymezit společné kooperativní výzkumné plány pro co největší využití a dopad výsledků výzkumu při inovacích a řešení zásadních výzev;

78. souhlasí s tím, že otevřený přístup k vědeckým publikacím by měl být všeobecným pravidlem pro všechny projekty

financované EU v rámci programu Horizont 2020 a že by Komise i nadále měla financovat projekty týkající se otevřeného přístupu. Je třeba zajistit, aby při tom byly plně zohledňovány zájmy vědeckých pracovníků a podniků, co se týče duševního vlastnictví a uživatelských práv;

79. navrhuje, aby byly zahájeny činnosti, které zvýší povědomí zúčastněných stran o otevřeném přístupu a e-Science. Komise by měla úzce spolupracovat se zúčastněnými stranami na přípravě souboru vzorových dohod o konsorciích, které by zlepšily předávání znalostí;

G. Kroky k úspěchu a dokončení EVP

80. zdůrazňuje, že členské státy a regiony musí provést nezbytné vnitrostátní a regionální reformy a vytvořit podmínky nutné pro dokončení EVP. Musí také podporovat provádění těchto reforem tím, že usnadní činnosti, za něž jsou odpovědné organizace financující a provádějící výzkum;

81. navrhuje, aby byly v regionech vytvářeny sítě partnerství v rámci modelu trojitě šroubovice, které mohou spolupracovat při koordinaci opatření, a zdůrazňuje význam výměny osvědčených postupů, i v oblasti strategií inteligentní specializace, zavedením pracovních míst EVP do regionálních výzkumných a inovačních systémů a podporou mezinárodních sítí souvisejících se zjištěnými regionálními kompetencemi;

82. zdůrazňuje, že členské státy, Komise a zúčastněné strany v oblasti výzkumu musí sledovat a hodnotit pokrok při provádění opatření EVP uvedených v tomto sdělení. V tomto ohledu vítá plány Komise v oblasti kontrolních mechanismů EVP. Vyzývá Komisi, aby zajistila, že proces vytváření avizovaného kontrolního mechanismu EVP a výběru ukazatelů bude transparentní a že do něj budou zapojeny členské státy. Volba a počet ukazatelů by se měly omezit na minimum potřebné k vyhodnocení pokroku při dokončování EVP. Ke shromažďování údajů od výzkumných institucí a vysokých škol by se měly využívat zavedené postupy pro spolupráci s Eurostatem a statistickými a dalšími úřady (např. ministerstvy) jednotlivých států;

83. vítá snahy o zjednodušení postupů a zveřejnění praktické příručky o možnostech financování ze strany EU⁽¹³⁾. Oceňuje zejména probíhající úsilí o to, aby různé programy mohly financovat různé fáze projektů s perspektivou kontinuity. Uvítal by, kdyby se tato praktická příručka rozvinula do komplexní, avšak přístupné digitální brány k informacím a zdrojům, které se týkají relevantních programů výzkumu a inovací⁽¹⁴⁾;

84. vyzývá Komisi k zajištění toho, aby program Horizont 2020 napomohl k dotvoření a fungování EVP, podporou činností týkajících se kariérního postupu a mobility výzkumných pracovníků, výzkumných infrastruktur, rovnosti žen a mužů, přeshraniční spolupráce, otevřeného přístupu a předávání znalostí;

⁽¹³⁾ CdR 67/2011 fin, CdR 373/2010 fin a CdR 230/2010 fin.

⁽¹⁴⁾ CdR 373/2010 fin.

-
85. vítá záměr Komise předkládat od roku 2014 Radě a Evropskému parlamentu jednou ročně úplné hodnocení pokroku;
86. žádá Komisi, aby zprávu o pokroku EVP předkládala Výboru regionů.

V Bruselu dne 31. ledna 2013

předseda
Výboru regionů
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
